

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Навчально-науковий інститут № 5**

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

із навчальної дисципліни «Сучасні проблеми міжнародного приватного
права»

обов'язкових компонент

освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

081 Право (Правозастосування)

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних, соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 протокол від 12.08.2024 р. № 7

Розробники:

Старший викладач кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук Антол І.В.

Рецензенти:

1. доцент кафедри цивільного права № 1, начальник науково-дослідницького сектору Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент Ісаєв А.М.;
2. завідувач кафедри цивільного права та процесу навчально-наукового інституту № 5, доктор юридичних наук, професор Жорнокуй Ю.М.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. «Поняття предмету міжнародного приватного права (МПП), методу та системи».	8	2	-	2	-	4	
Тема № 2. «Джерела міжнародного приватного права».	8	2	-	2	-	4	
Тема № 3. «Основні положення про вчення про колізійну норму».	8	2	-	2	-	4	
Тема № 4. «Загальні поняття міжнародного приватного права».	8	2	-	2	-	4	
Тема № 5. «Суб’єкти міжнародного приватного права».	5	-	-	-	-	5	
Тема № 6. «Особливості правового регулювання права власності у міжнародному приватному праві».	6	-	2	-	-	4	
Тема № 7. «Особливості правового регулювання договірних зобов’язань у міжнародному приватному праві».	8	-	2	-	-	6	
Тема № 8.« Особливості правового регулювання спадкових правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	2	-	-	6	
Тема №9«Особливості правового регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	2	-	-	6	
Тема №10. «Особливості правового регулювання трудових правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	2	-	-	6	
							Залік
Всього за рік:	75	8	10	8	-	49	

(заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. «Поняття предмету міжнародного приватного права (МПП), методу та системи».	12	2	-	2	-	6	
Тема № 2. «Джерела міжнародного приватного права».	12	2	-	-	-	6	
Тема № 3. «Основні положення про вчення про колізійну норму».	12	-	-	-	-	6	
Тема № 4. «Загальні поняття міжнародного приватного права».	8	-	-	-	-	6	
Тема № 5. «Суб’єкти міжнародного приватного права».	8	-	-	-	-	6	
Тема № 6. «Особливості правового регулювання права власності у міжнародному приватному праві».	8	-	2	-	-	6	
Тема № 7. «Особливості правового регулювання договірних зобов’язань у міжнародному приватному праві».	8	-	2	-	-	6	
Тема № 8.« Особливості правового регулювання спадкових правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	-	-	-	7	
Тема №9«Особливості правового регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	-	-	-	8	
Тема №10. «Особливості правового регулювання трудових правовідносин у міжнародному приватному праві».	6	-	-	-	-	8	
							залік
Всього за рік:	75	4	4	2	-	65	

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1. Поняття, предмет і система міжнародного приватного права.

Практичне заняття: Поняття, предмет і система міжнародного приватного права.

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на практичному занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 2

Місце проведення: навчальна аудиторія та/або платформа Moodle

Навчальні питання:

1. Природа відносин міжнародного приватного права.
2. Іноземний елемент та його види.
3. Методи міжнародного приватного права.
4. Поняття міжнародного приватного права.
5. Місце міжнародного приватного права серед інших галузей права. Співвідношення міжнародного приватного права та міжнародного публічного права.
6. Система міжнародного приватного права.
7. Порівняльне правознавство та міжнародне приватне право.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

Література:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30. ст.141.
2. Цивільний кодекс України. – К.: Атіка, 2003. – 416 с.

3. Господарський кодекс України. – Атіка, 2003. – 208 с.
4. Сімейний кодекс України – К.: Атіка, 2005. – 409 с.
5. Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України 1993, № 25, ст.274; Відомості Верховної Ради України 1995, № 47-52, ст.349.
6. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року № 2709-IV // Урядовий кур'єр, – 31.06. 2005 р., № 163.
7. Конвенція країн СНД 1993р. «Про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах». Див. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах» № 140/98-ВР от 03.03.98 // Відомості Верховної Ради України 1998, № 26, ст.162.
8. Данилькевич Н.И., Федоров О.Н. Международное частное право: Учебное пособие. – Днепропетровск, Арт-Пресс, 1999. – 210 с.
9. Международное частное право: современные проблемы. – М.: ТЕИС, 1994. – 507с.
10. Попов А.А. Международное частное право. – Харьков: РА, 1998. – 220 с.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Прийняти доповідь про готовність здобувачів вищої освіти, перевірити наявність групи та підготовку до проведення заняття, провести інструктаж про заходи особистої безпеки при проведенні заняття, довести тему, навчальні питання та порядок їх відпрацювання, мету заняття.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Природа відносин міжнародного приватного права.

При вивченні даного питання необхідно звернути увагу на характерні риси відносин у сфері міжнародного приватного права. Варто звернути увагу на поняття відносин міжнародного приватного права.

2. Іноземний елемент та його види.

При вивченні даного питання необхідно звернути увагу на поняття іноземного елементу та на класифікацію іноземного елементу за видами. Потрібно окремо розглянути суб'єкт, об'єкт і юридичний факт як окремі види іноземного елементу.

3. Методи міжнародного приватного права.

Розкрити суть методів міжнародного приватного права та надати визначення методу міжнародного приватного права в цілому. Надати правову характеристику колізійному та матеріально-правовому методів.

4. Поняття міжнародного приватного права.

Надати визначення поняття міжнародного приватного права як галузі права, науки та навчальної дисципліни та назвати його характерні риси як об'єкта права.

5. Місце міжнародного приватного права серед інших галузей права. Співвідношення міжнародного приватного права та міжнародного публічного права.

Варто звернути увагу на поняття міжнародного приватного права та визначення його місця в системі = права. Необхідно з'ясувати, міжнародне приватне право є підгалуззю іншої галуззі права, самостійною галуззю права чи цивільно-правовим інститутом та навести відповідні аргументи. Порівняти міжнародне публічне та міжнародне приватне право.

6. Система міжнародного приватного права.

При вивченні цього питання необхідно охарактеризувати систему міжнародного приватного права як навчальної дисципліни (Загальної та Особливої частини) та як науки.

7. Порівняльне правознавство та міжнародне приватне право.

Необхідно звернути увагу на важливість використання порівняльного методу при вивченні навчальної дисципліни міжнародного приватного права. Потрібно розглянути можливість застосування порівняльного правознавства

для виявлення позитивного та негативного досвідів при вивченні актуальних питань міжнародного приватного права.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Науково-педагогічний працівник підводить підсумки заняття. Вказує на повноту відпрацьованих навчальних питань. Називає прізвища здобувачів вищої освіти, які були активними на занятті. Доводить оцінки, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Задає завдання здобувачам вищої освіти на самостійну роботу.

Тема № 2. Джерела міжнародного приватного права.

Практичне заняття: Джерела міжнародного приватного права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 0

Місце проведення: навчальна аудиторія та/або платформа Moodle

Навчальні питання:

1. Загальні положення про джерела міжнародного приватного права.
2. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права.
3. Міжнародний договір і звичай як джерела міжнародного приватного права.
4. Судова та арбітражна практика і правова доктрина як джерела міжнародного приватного права.
5. Міжнародні уніфіковані торгові терміни „Інкотермс” як джерело міжнародного приватного права.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

Література:

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
3. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с.
4. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 164 с.
5. Килимник І. І. Міжнародне приватне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 111 с.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняти доповідь про готовність здобувачів вищої освіти, перевірити наявність групи та підготовку до проведення заняття, провести інструктаж про заходи особистої безпеки при проведенні заняття, довести тему, навчальні питання та порядок їх відпрацювання, мету заняття.

II. Основна частина заняття.

1. Загальні положення про джерела міжнародного приватного права.

При вивченні даного питання необхідно навести класифікацію джерел міжнародного приватного права. Особливу увагу приділити поняттю джерела права в цілому.

2. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права.

Назвати основні нормативно-правові акти законодавства, що є джерелами міжнародного приватного права. Акцентувати увагу на класифікацію нормативно-правових актів, що створюють систему джерел міжнародного приватного права.

3. Міжнародний договір і звичай як джерела міжнародного приватного права.

Необхідно надати юридичну характеристику міжнародного договору та звичаю, ж як джерел міжнародного приватного права. Потрібно надати класифікацію міжнародних договорів за видами. Назвати основні міжнародні договори у сфері МПП, учасниками яких є Україна.

4. Судова та арбітражна практика і правова доктрина як джерела міжнародного приватного права.

Надати юридичну характеристику судовій та арбітражній практиці як джерелам міжнародного приватного права. Надати відповідь чи можна вважати судову та арбітражну практику джерелом права в Україні. Аргументувати свою точку зору.

5. Міжнародні уніфіковані торгові терміни „Інкотермс” як джерело міжнародного приватного права.

Надати юридичну характеристику Міжнародним уніфікованим торговим термінам „Інкотермс” як джерелу міжнародного приватного права. Охарактеризувати окремі групи термінів «Інкотермс». Надати характеристику окремим термінам «Інкотермс».

III. Заклучна частини заняття.

Науково-педагогічний працівник підводить підсумки заняття. Вказує на повноту відпрацьованих навчальних питань. Називає прізвища здобувачів вищої освіти, які були активними на занятті. Доводить оцінки, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Задає завдання здобувачам вищої освіти на самостійну роботу.

Тема № 3. Основні положення про вчення про колізійну норму

Практичне заняття: Основні положення про вчення про колізійну норму

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на практичному занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 0

Місце проведення: навчальна аудиторія та/або платформа Moodle

Навчальні питання:

1. Загальне розуміння колізії та сфера виникнення колізії законів.
2. Поняття колізійної норми та колізійного права.
3. Будова колізійної норми. Види колізійних норм та їх союзи.
4. Основні типи колізійних прив'язок.
5. Гнучкі колізійні принципи.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

Література:

1. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року № 2709-IV // Урядовий кур'єр, – 31.06. 2005 р., № 163.
2. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» закон від 24.02.1994, № 4002-XII // Відомості Верховної Ради України 1994, № 25, ст.198.
3. Закон УРСР «Про зовнішню економічну діяльність» // Відомості Верховної Ради 1991, № 29, ст.377.
4. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України від 18.05.2012 2012 р., / № 19-20 /, стор. 833, стаття 179.

5. Закон України «Про режим іноземного інвестування» // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 19, ст.80.
6. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» // Відомості Верховної Ради України, 2012, N 16, ст.146
7. Конвенція країн СНД 1993р. «Про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах». Див. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах» № 140/98-ВР от 03.03.98 // Відомості Верховної Ради України 1998, № 26, ст.162.
8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй «Про права дитини» ратифікована Постановою Верховної Ради України № 789-12 від 27.02.1991р. // Відомості Верховної Ради України 1991, № 13, ст.145.
9. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
10. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
11. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с.
12. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 164 с.
13. Килимник І. І. Міжнародне приватне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 111 с.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Прийняти доповідь про готовність здобувачів вищої освіти, перевірити

наявність групи та підготовку до проведення заняття, провести інструктаж про заходи особистої безпеки при проведенні заняття, довести тему, навчальні питання та порядок їх відпрацювання, мету заняття.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Загальне розуміння колізії та сфера виникнення колізії законів.

Охарактеризувати колізію законів та надати визначення колізії.

2. Загальне розуміння колізії та сфера виникнення колізії законів.

Необхідно надати визначення колізії, колізійної норми та колізійного права та охарактеризувати їх.

3. Будова колізійної норми. Види колізійних норм та їх союзи.

Надати визначення обсягу та прив'язки колізійної норми. Знати класифікацію колізійних норм у залежності від особливостей колізійних прив'язок, джерел виникнення, дії у часі та просторі.

4. Основні типи колізійних прив'язок.

Необхідно охарактеризувати основні типи колізійних прив'язок із зазначенням прикладів та зазначенням сфер міжнародного права, де вони переважно застосовуються.

5. Гнучкі колізійні принципи.

Потрібно звернути увагу на норми вітчизняного законодавства, де закріплено принцип найбільш тісного зв'язку та надати характеристику цьому принципу.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Науково-педагогічний працівник підводить підсумки заняття. Вказує на повноту відпрацьованих навчальних питань. Називає прізвища здобувачів вищої освіти, які були активними на занятті. Доводить оцінки, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Задає завдання здобувачам вищої освіти на самостійну роботу.

Тема № 4. Загальні поняття міжнародного приватного права

Практичне заняття: Загальні поняття міжнародного приватного права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на практичному занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 0

Місце проведення: навчальна аудиторія та/або платформа Moodle

Навчальні питання:

1. Основні положення щодо термінології міжнародного приватного права.
2. Проблема кваліфікації у міжнародному приватному праві.
3. Кульгаючі відносини у міжнародному приватному праві.
4. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої країни.
5. Застереження про публічний порядок.
6. Обхід законів у міжнародному приватному праві.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

Література:

1. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року № 2709-IV // Урядовий кур'єр, – 31.06. 2005 р., № 163.
2. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» закон від 24.02.1994, № 4002-XII // Відомості Верховної Ради України 1994, № 25, ст.198.
3. Закон УРСР «Про зовнішню економічну діяльність» // Відомості Верховної Ради 1991, № 29, ст.377.
4. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України від 18.05.2012 2012 р., / № 19-20 /, стор. 833, стаття 179.

5. Закон України «Про режим іноземного інвестування» // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 19, ст.80.
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України 1991, № 47, ст.646.
7. Закон України «Про охорону праці» // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 49, ст.668.
8. Закон України « Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» // Відомості Верховної Ради України, 2012, N 16, ст.146
9. Закон України «Про громадянство України» // Відомості Верховної Ради України 2001, № 13, ст.65.
10. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» // Відомості Верховної Ради України 1994, №18, ст.101.
11. Конвенція країн СНД 1993р. «Про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах». Див. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах» № 140/98-ВР от 03.03.98 // Відомості Верховної Ради України 1998, № 26, ст.162.
12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй «Про права дитини» ратифікована Постановою Верховної Ради України № 789-12 від 27.02.1991р. // Відомості Верховної Ради України 1991, № 13, ст.145.
13. Консульський Статут України. Затверджений Указом Президента України від 02.04.1994, №127/94 «Про Консульський статут України».
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій» від 07.08.1996, №928 // Урядовий кур'єр. – 1996. – 03 жовтня. – № 16 ст. 439.
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.1994, № 323 «Про затвердження Положення про порядок поставок і митного оформлення

продукції за виробничою кооперацією підприємств і галузей держав – учасниць СНД» // Урядовий кур'єр. – 1994. – 26 травня. – № 80-81.

16. Положення про дипломатичні представництва і консульські установи іноземних держав в Україні Положення затверджено Указом Президента України від 10.06.1993, № 198/93 // Голос України. – 1993. – 26 червня. – № 119. – с.4-6., Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.

17. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.

18. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с.

19. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 164 с.

20. Килимник І. І. Міжнародне приватне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 111 с.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Прийняти доповідь про готовність здобувачів вищої освіти, перевірити наявність групи та підготовку до проведення заняття, провести інструктаж про заходи особистої безпеки при проведенні заняття, довести тему, навчальні питання та порядок їх відпрацювання, мету заняття.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Основні положення щодо термінології міжнародного приватного права.

Необхідно звернути увагу на визначення понять «тлумачення норми» та «кваліфікація». Охарактеризувати «конфлікт кваліфікацій».

2. Проблема кваліфікації у міжнародному приватному праві.

Надати характеристику основних способів кваліфікації: за законом суду; за системою права тієї держави, до якого відсилає колізійна норма; за принципом автономної кваліфікації.

3. Кульгаючі відносини у міжнародному приватному праві.

Надати визначення кульгаючі відносин у міжнародному приватному праві та навести їх приклади у сфері міжнародного сімейного права.

4. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої країни.

Надати визначення зворотного відсилання та відсилання до права третьої держави (трансмисії) та з'ясувати яким чином українське законодавство вирішує спори, де існують зворотне відсилання чи відсилання до права третьої держави.

5. Застереження про публічний порядок.

З'ясувати сутність позитивного та негативного застереження про публічний порядок. Визначити які норми українського законодавства містять застереження про публічний порядок.

6. Обхід законів у міжнародному приватному праві.

Надати визначення обходу закону у міжнародному приватному праві. Охарактеризувати принцип взаємності. Надати визначення реторсії.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Науково-педагогічний працівник підводить підсумки заняття. Вказує на повноту відпрацьованих навчальних питань. Називає прізвища здобувачів вищої освіти, які були активними на занятті. Доводить оцінки, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Задає завдання здобувачам вищої освіти на самостійну роботу.

4. Рекомендована література (основна, допоміжна),

Основна

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.

2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
3. Саидов А.Х. Сравнительное правоведение (основные правовые системы современности): Учебник / Под ред. В.А. Туманова. — 448с.
4. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с.
5. Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право: [підруч.]. — [5-е вид. перероб. і допов.]. — К.:Атіка, 2012. — 532 с.
6. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред.. А.С. Довгерта та В.І. Кисіля. — К.: Алерта, 2012. — 376 с.
7. Осика С.Г., Коновалов В.В. Вирішення спорів у Світовій організації торгівлі / С.Г. Осика, В.В. Коновалов; Київ, нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2011. — 280 с. — (Серія «Система Світової організації торгівлі як основа регулювання глобальних торговельних процесів»)
8. Міжнародний цивільний процес України: навчальний посібник ; практикум / за заг. ред. д.ю.н., проф. С. Я. Фурси.- Київ: Фурса С. Я., 2010.- 328 с.

Допоміжна:

1. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. — К. : Центр учбової літератури, 2019. — 164 с.
2. Килимник І. І. Міжнародне приватне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. — 111 с.
3. Довгерт А.С. Наука міжнародного приватного права в незалежній Україні (1991 – 2012 рр.) // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.12 – 25.

4. Задорожна С. Поняття, генетична основа та система принципів міжнародного приватного права // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.34 – 47.
5. Венгрия Ю. Пропозиції щодо вдосконалення колізійного права України в сфері договірних зобов'язань // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.55 – 62.
6. Михайлів М. Особливості колізійного регулювання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.71 – 81.
7. Коссак В. Проблеми застосування Віденської конвенції про договори міжнародної купівлі-продажу 1980 р. // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.91 – 102.
8. Калакура В. Проблеми колізійного регулювання сім'ї та шлюбу в міжнародному приватному праві // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.145 – 153.
9. Кисіль В. Спадкові відносини в сучасному міжнародному приватному праві // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С. 154 – 182.
10. Кравцов С.О. Проблемні питання визнання та виконання рішень Міжнародного комерційного арбітражу // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2013. - №1(6). – Інтернет-ресурс: [режим доступу] - <http://pravoznavec.com.ua/period/chapter/53/287/9905#chapter>
11. Любашенко А.О. Особливості колізійного регулювання трудових правовідносин у міжнародному приватному праві // Юридичний вісник, 2013. - №1(26). – С. 94 – 98.
12. Проценко І. Окремі проблеми визначення правового статусу іноземців у законодавстві України // Юридичний журнал, 2013. - №1. - Інтернет ресурс: [режим доступу] - <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3802>

13. Білоус О. Світоглядна проблематика концепції *lex mercatoria* // Юридичний журнал, 2013. - №4. – Інтернет ресурс: [режим доступу] - <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3972>
14. Поліщук Л.І. Критерії визначення національності юридичної особи у міжнародному приватному праві // Науково-практична інтернет-конференція від 24.02.2012 р. – Електронний ресурс: [режим доступу] - http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=216:120222-18&catid=37:-3&Itemid=54&lang=ru
15. Філіп'єв А.О. Вибір права та його обмеження в джерелах міжнародного приватного права ЄС та України: порівняльно-правовий аналіз // Адвокат: наука і практика, 2012. – №9(144). – С. 23 – 28.
16. Юніна М.П. Уніфікація право- та дієздатності юридичних осіб у міжнародному приватному праві / дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / М.П. Юніна. – Харків, 2011. – 157 с.
17. Грамацький Е.М. Актуальні проблеми міжнародного приватного права у світлі гармонізаційних процесів в Європі // Часопис Київського університету права. – 2010. - №3. – С.126 – 129.
18. Гребенюк М.С. Правовий статус Конференції ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) та її еволюція: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / М.С. Гребенюк ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2010. — 20 с. — укр.
19. Овчаренко А. Визнання реєстрації та розірвання шлюбу за двосторонніми міжнародними договорами, укладеними Україною // Юридичний журнал, 2010. - №10. – Інтернет-ресурс: [режим доступу] - <http://justinian.com.ua/article.php?id=3725>

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141

2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.
3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон від 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради. – 1991. - №29. – Ст.377.
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 // Відомості Верховної Ради. – 2012. - №19-20. – Ст.179.
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового захисту: Закон України від 08.07.2011 // Відомості Верховної Ради. – 2012. - №16. – Ст.146.
6. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 // Відомості Верховної Ради. – 1994. - №25. – Ст.198.
7. Конвенція про статус біженців: ООН, Міжнародний документ від 28.07.1951. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_011
8. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів: Міжнародний документ від 11.04.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_003
9. Принципи міжнародних комерційних договорів (Принципи УНІДРУА): Міжнародний документ від 01.01.1994. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_920
10. Конвенція про транснаціональні корпорації: СНД, Міжнародний документ від 06.03.1998. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_193
11. Паризька конвенція про охорону промислової власності: Міжнародний документ від 20.03.1883. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123
12. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності: Міжнародний документ від 14.07.1967. // Електронний ресурс: [режим доступу] – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_169

13. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення: Міжнародний документ від 19.05.1956. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_234

14. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів і вантажу (КАПП): ООН, Міжнародний документ від 01.03.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_845

15. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП): ООН, Конвенція від 14.11.1975. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_012

16. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ): Конвенція від 09.05.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_291

17. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень: Міжнародний документ від 28.05.1999. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_594

18. Конвенція ООН про морські перевезення вантажів: Міжнародний документ від 31.03.1978. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_391

19. Міжнародна конвенція про морські застави та іпотеки: ООН, Міжнародний документ від 06.05.1993. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_471

20. Міжнародна конвенція з уніфікації деяких правил щодо накладання арешту на морські судна: ООН, Міжнародний документ від 10.05.1952. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g89

21. Конвенція про міжнародні переказні векселі та міжнародні прості векселі: ООН, Міжнародний документ від 09.12.1988. // Електронний ресурс: [режим доступу] –http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_252

22. Конвенція МОП №158 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця: Міжнародний документ від 22.06.1982. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_005

23. Конвенція МОП №159 про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів: Міжнародний документ від 20.06.1983. // Електронний ресурс: [режим доступу] –http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_065

24. Конвенція МОП №111 про дискримінацію в галузі праці та занять: Міжнародний документ від 25.06.1958. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_161

25. Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбу: ООН, Міжнародний документ від 10.12.1962. // Електронний ресурс: [режим доступу] – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_242

26. Європейська конвенція про усиновлення дітей: Рада Європи, Міжнародний документ від 27.11.2008. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a17

27. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми: Рада Європи, Міжнародний документ від 25.05.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_327

28. Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання: ООН, Міжнародний документ від 02.10.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/973_001

29. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання: ООН, Міжнародний документ від 23.11.2007. //

Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_112

30. Конвенція про колізії законів що стосуються форми заповітів: ООН, Міжнародний документ від 05.10.1961. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_424

31. Конвенція, що передбачає єдиний закон про форму міжнародного заповіту: ООН, Міжнародний документ від 26.10.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_b13

32. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень: ООН, Міжнародний документ від 10.06.1958. //Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_070

33. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж: ООН, Міжнародний документ від 21.04.1961. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_06

34. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах: СНД, Міжнародний документ від 22.01.1993. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_009

35. Про практику розгляду судами цивільних справ з іноземним елементом: Вищий спеціалізований суд; Лист від 16.05. 2013.// Електронний ресурс: [режим доступу] - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-754740-13>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>
2. [Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати \(редакція 2000\):](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_007)
http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_007
3. Сайт Верховної Ради України: www.rada.gov.ua
4. Сайт Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua
5. Сайт Міністерства внутрішніх справ України: www.mvs.gov.ua

6. Електронний каталог Національної бібліотеки України ім. Вернадського: www.nbuv.gov.ua

7. Електронний каталог наукової бібліотеки НаУКМА:
www.library.ukma.kiev.ua